

ПРЕТКОНГРЕСНИ
РАЗГОВОРИ

Културата ги ублажува опасностите

● ЗА КОНТИНУИТЕТОТ ВО ЛИКОВНОТО ТВОРЕШТВО КАЈ НАС, НЕГОВАТА АФИРМАЦИЈА, КОМУНИКАЦИЈАТА НА МАКЕДОНСКАТА ЛИКОВНА УМЕТНОСТ СО УМЕТНОСТА НА ДРУГИТЕ СРЕДИНИ, СЛОБОДАТА НА ТВОРЕШТВОТО, КРИТИКАТА И ОПШТАТА КЛИМА ВО ДОМАШНИОТ ЛИКОВЕН ЖИВОТ РАЗГОВАРАМЕ СО РЕДОВНИОТ ПРОФЕСОР НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЛИКОВНИ УМЕТНОСТИ ВО СКОПЈЕ, СКУЛПТОРОТ ПЕТАР ХАЦИ БОШКОВ

Скулпторот Петар Хаџи Бошков (1928) е редовен професор на Академијата за ликовни уметности во Скопје, а во историјата на оваа наша најмлада уметничка високошколска институција ќе биде за бележан како нејзин прв декан. Седумнаесет пати досега организирал самостојни изложби, а добитник е на 19 ликовни и 3 општествени награди. Има изведено 17 јавни дела.

● И покрај идејно — политичките активности и општествените заложби да не се на рупи ентузијазмот на творците со недоволните економски услови на живеење, дали развојниот континуитет во ликовното творештво и неговата афирмација се одржува на ниво од кое би можеле да бидеме задоволни?

— Независно од фактот што развитокот и творечката продуктивност се во зависност од економската благодет, значајно е и тоа дека не е можно без културата да се изнајдат излези од какви и да е кризи состојби. И во повољни економски услови културата е таа што ги регулира и ублажува опасностите од декадентно застранување во поширока смисла.

Ликовниот творец денес се соочува со мошне тешки проблеми. Но, искуството покажува дека во сите времиња тешкотите за него биле плодот ворни. За ваквиот феномен најмногу придонесувал самиот творец кој поседува сопствена визија за времето и настаните, независно дали му се восхитувал или со воздржаност го примал постоечкото. Вистинскиот творец си зема право и слобода со својот ентузијазам да делува визионерски на историскиот, социолошкиот и естетскиот развиток воопшто. Современиот македонски ликовен творец до денес создале мошне богат и вреден фондус ликовни дела со вредности од посебно национално значење.

● Токму тие постигнати резултати ни овозможуваат комуникација и заедништво со другите наши средини и светот. Како би ги оцениле овие врски?

— Подемот на ликовната уметност, меѓу другите, го наметнува и прашањето за ликовно — афирмативната комуникација на нашата средина со останатите. Дали таа денес се базира на вистинските вредности од пошироко значење? Творецот — визионер, како што го окарактеризирав понапред, е опседнат со постигање на сè повисоки резултати, а со тоа желбата за афирмативна комуникација преку која е единствено можно творечкото одмерување на постигнатото, исто така расте. Бидејќи прашањето за комуникација е од пошироко општествено значење и важно е да се разгледа, би рекол дека кај

Петар Хаџи Бошков: За широка културна размена

нас засега приоритетно место ѝ се дава на творечката масовност и на локалпатриотизмот за сметка на вистинските вредности. Да појдеме од анализа на ликовната комуникација на релацијата творец — публика — општество во нашиот град. Во Скопје таквата комуникација е можна преку две институции. Музејот на современата уметност и Уметничката галерија и уште две три мали изложбени галерии кои би требало да ги задоволат потребите на сите заинтересирани за информации од овој домен. Од друга страна во Скопје постојат општествени кафеани на секој чекор. Јас не знам кој тип сврталница при донесува повеќе во прадењето на нашата општа култура.

● СКМ посебно се залагаше и за доследно остварување на слободата на творештвото, а во тој контекст отворени се прашањата и за улогата на марксистички насочената критика. Колку е ангажирана ликовната критика кај нас кога под плаштот на естетските разлики треба да ги открие идејните неопортности?

— Ликовната критика постојано го проследува подемот на ликовната уметност во Македонија. Евидентни се нејзините напори и постигнати резултати: создадена е документација за развојот на ликовната уметност кај нас и пошироко, изострени се критериумите за вреднување и на ликовното дело и на критичката мисла. Меѓутоа, сметам дека се присутни и недоразбирања во односите творец — критичар. Со отворени полемики за аргументирана критика, за слободата на творештвото, за творечки авангардните појави, за критизерството и друго, ќе се надминат таквите ограничавности во комуникацијата на споменатата релација. Тука би ја спомнела и изразито слабата издавачка дејност на литературата од ликовната област, со што се ограничуваат можностите за широка културна размена во рамките на земјата и со светот.

С. Гуровска